

Izveštaj sa I regionalnog skupa u Nišu

Sprovođenje politika/mera koje podržavaju obrazovanje i vaspitanje siromašne dece

U Nišu je 13. maja 2014. godine održan prvi regionalni jednodnevni skup na temu *Sprovođenje politika/mera koje podržavaju obrazovanje i vaspitanje siromašne dece*. Ovaj skup je usledio posle trodnevne razmene iskustava u ovoj oblasti, koja je održana od 28-30 januara 2014. godine u Vrdniku.

Na skupu u Nišu su učestvovali predstavnici 12 lokalnih samouprava iz regiona Južne i Istočne Srbije, odnosno lokalnih samouprava koje gravitiraju Nišu: Aleksinca, Bojnika, Vladičinog Hana, Vlasotinca, Vranja, Knjaževca, Kuršumlje, Leskovca, Niša (gradske uprave), niške opštine Palilula, zatim Pirota i Žagubice. U multidisciplinarnim timovima ovih lokalnih samouprava su bili prisutni načelnici za društvene delatnosti, kao i profesionalci iz Centara za socijalni rad i predstavnici/e aktiva direktora škola.

Od ukupno 35 učesnika i učesnica na niškom skupu, najmanje bili zastupljeni predstavnici/e obrazovanja, sa 4 predstavnika/ca (11%). Manji udeo predstavnika/ca obrazovanja od očekivanog je zabeležen i na januarskom skupu u Vrdniku, gde su oni činili 20% ili 1/5 od ukupnog broja učesnika. Nasuprot slabijem odazivu i učešću predstavnika obrazovanja (i vasšitanja), u Nišu je zabeleženo značajno učešće od skoro 50% predstavnika/ca LS odnosno odeljenja društvenih delatnosti. Poređenja radi, na skupu u Vrdniku predstavnici/ce LS su činili čak 60% u ukupnom broju učesnika. Stiče se utisak da je motivacija i interesovanje predstavnika LS da učestvuju na ovim skupovima veća nego u prethodnom periodu. Na oba skupa je ipak bila očekivana ravnomernost u učešću i prisustvu predstavnika iz sva 3 sektora/sistema.

Sadržaj skupa u Nišu

Na skupu u Nišu, predstavljena je studija *Pružanje dodatne podrške učenicima iz osetljivih grupa u preduniverzitetsko*, a nalazi studije i preporuke su diskutovani među učesnicima.

Preporuke iz studije u vezi sa novim merama ili značajnim izmenama postojećih

I grupa - osnovni set mera za podršku obrazovanju ugrožene dece

- 1) Modernizacija i unapređenje programa dečijeg dodatka
- 2) Sistemski obezbediti ishranu i odeću kako bi se rešile osnovne potrebe siromašne dece
- 3) Modernizovanje instrumenata za subvencionisanje obrazovnih troškova usmerenih na pojedinačno dete/mlade iz ugroženih grupa

II grupa: preporučene mere za unapređenje obrazovanja kako bi se ispunile potrebe ugrožene i siromašne dece/mladih za kvalitetnim obrazovanjem na školskom/predškolskom nivou

- 4) Modernizovanje instrumenata za rano uključivanje osetljive dece u predškolskovaspitanje i obrazovanje
- 5) Revitalizacija i modernizacija dopunske nastave
- 6) Iskoristiti školske biblioteke i IT opremu za kreiranje mera namenjenih siromašnom stanovništvu na nivou škole
- 7) Iskoristiti školski razvojni plan za kreiranje mera namenjenih siromašnom stanovništvu

III grupa: preporučene mere za unapređenje socijalne zaštite u delu socijalne aktivacije i terenskih usluga

- 8) Podsticanje sistemskog obezbeđivanja terenskih usluga za siromašne u Republici Srbiji
- 9) Prioritizovanje obrazovnih potreba ugrožene dece u okviru intervencija CSR
- 10) Obezbediti učešće i obuku roditelja

Učesnici su kao posebno značajne mere za obrazovanje siromašne dece izdvojili sledeće:

- 1) Obezbeđenje učešća i obuke roditelja (iz treće grupe mera),
- 2) Sistemsko obezbeđivanje ishrane i odeće kako bi se rešile osnovne potrebe siromašne dece, (iz osnovnog seta mera za podršku obrazovanju siromašne dece).

Na skupu u Vrdniku, i predstavnici lokalnih samouprava su se usaglasili da su posebno značajne mere koje se odnose na novčane podrške sa nacionalnog i lokalnog nivoa, te napomoći u naturi, uključiv i ishranu u narodnim kuhinjama. Tako se otklanjaju posledice ekstremnog siromaštva koje, po njihovom mišljenju, predstavljaju nepremostivu prepreku za uključivanje dece u obrazovni proces.

- 3) Još dve mere su učesnici u Nišu klasifikovali/nominovali kao podjedanko važne. Jedna je **korišćenje školskog razvojnog plana za kreiranje mera namenjenih siromašnom stanovništvu** kao jednu od mera koja treba da ispuni potrebe ugrožene i siromašne dece za kvalitetnim obrazovanjem,

dok se druga odnosi na **prioritizaciju obrazovnih potreba ugrožene dece u okviru intervencije CSR** (iz treće grupe mera)

Kada su u pitanju mere, za koje su učesnici procenili da imaju neophodne kapacitete za realizaciju, u jednakom broju lokalnih samouprava izdvojene su dve:

1. Prioritizacija obrazovnih potreba ugrožene dece u okviru intervencija CSR
2. Korišćenje školske biblioteke i IT opreme za kreiranje mera na nivou škole.

Zaključci i preporuke

Učesnici su skup ocenili kao veoma dobar (srednjom ocenom od 4,6). Afirmativno su komentarisali sadržaj skupa i sva pokrenuta pitanja. Kao posebno korisno istakli su mogućnost da se na ovakvom skupu demonstriraju i čuju primeri dobre prakse i razmene ideje kako je (i bez velikog dodatnog izdvajanja sredstava u opštinskim budžetima) moguće neku od predloženih mera uspešno primeniti.

U plenarnoj diskusiji učesnici skupa su se usaglasili oko nekoliko preporuka, koje za cilj imaju uspešnu primenu predloženih politika i mera:

- Neophodno je nastaviti sa konsultacijama među lokalnim samoupravama na temu politika i mera koje podržavaju obrazovanje i vaspitanje siromašne dece, kako bi se kroz razmenu iskustava izdvojili primeri dobre prakse i oni primenili u još nekim lokalnim samoupravama;
- U dokumentima lokalnih samouprava u kojima se definišu kriterijumi za dodelu bilo koje subvencije, novčane ili druge vrste pomoći porodicama sa decom, **kriterijum redovnog pohađanja škole ili uključenosti dece u obavezan pripremni predškolski program je potrebno visoko rangirati.**

Mada su učesnici ovog skupa fokus u diskusijama predstavljenog dokumenta stavili na one politike i mere koje su u nadležnosti lokalnih samouprava, kriterijum redovnog pohađanja škole su izdvojili kao značajan i kada je u pitanju dečiji dodatak. Pri tome su ukazali na pojavu da se, posebno u porodicama u kojima se obrazovanje nisko vrednuje, kriterijum redovnog pohađanja škole, kao uslov za ostvarivanje prava na dečiji dodatak, izvrgava. Deca iz ovih porodica se upišu u školu, ali ubrzo nakon dobijanja potvrde o upisu, napuštaju školu. Stoga, učesnici su naveli da je potrebno da se potvrda o redovnom pohađanju škole traži kvartalno. Pri tom je neophodno od nastavnika i službenika službe dečije zaštite očekivati da dosledno podrže ovaj način spoljašnje motivacije roditelja iz siromašnih porodica za uključivanje i ostanak dece u obrazovnom procesu.

- Neophodno je obezbediti bolju organizaciju i međusektorsku saradnju unutar lokalne samouprave u sprovođenju politika i merakoje podržavaju obrazovanje i vaspitanje siromašne dece;
- Potrebno je izdvojiti više sredstava u lokalnim budžetima za sprovođenje politika i merakoje podržavaju obrazovanje i vaspitanje siromašne dece

Zaključci sa skupa u Nišu, kao i skupa u Vrdniku će svakako biti predstavljeni i na odboru za obrazovanje Stalne konferencije gradova i opština (SKGO), a po realizaciji svih skupova ove inicijative, nalazi, iskustva i izazovi lokalnih samouprava će biti sumirani i služiti kao smernice za dalju podršku i jačanje kapaciteta u lokalnoj zajednici.